

פ ר ש ת

ק ר ח

א) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח א) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. כמה עלאין פתגמי אורייתא, כמה יקירין אינון, תאיבין אינון לעילא, תאיבין אינון לכלא. בגין דאינון שמא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמא קדישא, ואשתזיב מכלא, אשתזיב בעלמא דין, ואשתזיב בעלמא דאתי. ת"ח, כל מאן דאשתדל באורייתא, אחיד באילנא דחיי. כיון דאחיד ביה, בכלא אחיד, דכתיב ב) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'.

ב) רבי יצחק אמר, כל מאן דישתדל באורייתא, חירו אית ליה מכלא, חירו ממיתה, כמה דאמרן. בגין דחירו עליה שריא, ואחיד ביה. אילו ישראל א מתעטרין באורייתא, ישתזבו מכלא, ולא ישתכחו בגלותא, ב ודא הוא דכתיב ג) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות. וחירות ג) דא באורייתא אשתכח, ד אורייתא איהי חילא דימינא, כד"א ד) מימינו אש דת למו, ושמאלא אתכליל

מסורת הוזהר

א) (תהלים יט) נח צו צ"א. ב) (משלי ג) ב"א רכט צ"א. ג) (שמות לב) ב"א שמש צ"ב. ד) (דברים ג) ויצא ג צ"ה.

חלופי גרסאות

א מעטריך ; מנטרין] אורייתא ישתזיבו. ב כתיב ול"ג ודא הוא ; וזה כתיב. ג מוסיף דא אוקמה. ד ל"ג אורייתא איהי.

הסולם

מאמר

ויקח קרח

בכל שכתוב. עץ חיים הוא למחזיקים בה וגו'. ב) ר' יצחק אמר ופי': ר"א. כל מי שעוסק בתורה, יש לו חירות מכל, חירות ממות, כמו שאמרנו, משום שחרות, שהוא בינה, שורה עליו ואחוז בו. אילו היו ישראל מתעטרים בתורה היו נצולים מכל, ולא היו נמצאים בגלות. ויש חרות על הלחות אל תקרי חרות עם ח' קמוצה, אלא חרות, עם ח' צרויה. כי חירות זו נמצאת בתורה. התורה היא כח הימין כש"א

א) ויקח קרח בן יצהר וגו' : רבי אבא פתח הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. כמה עליונים הם דברי תורה. כמה יקרים הם, נחמדים הם למעלה, נחמדים הם לכל. משום שהם שם הקדוש, וכל מי שמשתדל בתורה, משתדל בשם הקדוש, וניצל מכל רע, ניצל בעולם הזה וניצל בעולם הבא. בוא וראה, כל מי שעוסק בתורה, אחוז בעץ החיים, וכיון שהוא אחוז בעץ החיים, הוא אחוז

בימינא, מאן דעביד ימינא שמאלא, ושמאלא ימינא, הא איהו כאילו חריב עלמא. (ג) ת"ח, אהרן ימינא. ליואי שמאלא, קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא, בגי"כ אתענש. ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא, ואתענש בכלא. רבי יהודה אמר, שמאלא אתכליל תדיר בימינא, קרח בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא, בגי"כ אתאביד מעילא ותתא.

(ד) ויקח קרח, מאי ויקח. נסיב ה עיטא בישא לגרמיה, כל דרדף בתר דלאו דיליה, איהו עריק מקמיה. ולא עוד, אלא ו מה דאית ביה אתאביד מניה. קרח רדיף בתר דלאו דיליה, דיליה אביד, ואחרא לא רווח.

(ה) קרח אזיל במחלוקת. מאי מחלוקת. פלוגתא. פלוגתא דלעילא ותתא. ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא, יתאביד מכלהו עלמין. מחלוקת, פלוגתא דשלום. ומאן דפליג על שלום, פליג על שמא * קדישא, בגין דשמא קדישא, שלום אקרי.

(ו) ת"ח, לית עלמא קאים אלא על שלום, כד ברא קב"ה עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עליהו שלום. ומאי הוא. שבת, דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה, יתאביד מעלמא. (ז) צלפחד פליג על שבת, דהוה מקושש עצים. ומאן אינון עצים. אינון

חלופי גרסאות

ה ל"ג עיטא; מנא. ו כמה אית.

ויקח קרח

מה שיש לו. נאבד ממנו. קרח רדף אחר שאינו שלו. שלו אבד, והאחר לא הרויח.

(ה) קרח אזיל במחלוקת וכו': קרח הלך במחלוקת. מהו מחלוקת. הרחקה ודחוי. הרחקה ודחוי שלמעלה ומטה, ומי שרוצה לדחות תקון העולם, יהיה נאבד מכל העולמות. מחלוקת, היא הרחקה ודחוי של השלום, ומי שחולק על שלום, חולק על שמו הקדוש, משום ששמו הקדוש נקרא שלום.

(ו) ת"ח לית עלמא קאים וכו': ברא וראה, אין העולם עומד אלא על שלום. כשברא הקב"ה את העולם, לא היה יכול להתקיים. עד שבא והשרה עליהם שלום. ומה הוא. הוא שבת, שהוא שלום של העליונים והתחתונים, ואז נתקיים העולם. וע"כ, מי שחולק על השלום, יאבד מן העולם.

(ז) צלפחד פליג וכו': צלפחד חלק על השבת. שהיה מקושש עצים. ומי הם העצים.

אלו

הסולם

מאמר

כש"א מימינו אש דת למו, והשמאל נכלל בימין. מי שעושה הימין שמאל והשמאל ימין הוא כאילו מחריב העולם.

(ג) ת"ח אהרן ימינא וכו': ברא וראה, אהרן הוא ימין, שהוא חסד, הלויים הם שמאל שהוא גבורה. קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, שרצה הכהונה, שהוא ימין, בשביל הלויים, שהם שמאל, משום זה נענש. ולא עוד אלא שנמצא בו לשון הרע, שדבר על משה, ונענש בכל. רבי יהודה אמר, השמאל נכלל תמיד בימין שזהו תקונו של השמאל, קרח רצה להחליף התקון שלמעלה ולמטה, שהיה רוצה בשליטת הלויים שהם שמאל, שלא יהיו נכללים בכהנים שהם ימין, משום זה נאבד ממעלה וממטה.

(ד) ויקח קרח וכו': שואל מהו ויקח. ומשיב, לקח עצה רעה לעצמו, כל הרודף אחר שאינו שלו הוא בורח מסניו, ולא עוד, אלא

אילנין אחרנין כדאמרן. ואינון ז מליז דחול, וחול בקדש לא שרייא, ח דפליג על שלמא דעלמא.

(ח) רבי יוסי אמר, כתיב (ו) שלום רב לאוהבי תורתך וגו'. אורייתא הוא שלום, ט דכתיב ז וכל נתיבותיה שלום. וקרח אתא לאפגמא שלום דלעילא ותתא, בגיכ . אתעניש הוא מעילא ותתאה.

(ט) ויקומו לפני משה וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא. ר' שמעון אמר, קריאי מועד קריאי כתיב, חסר יו"ד, אמאי כ קראי. אלא הכי הוא, מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקייעא. ורזא דא, כל אינון כתרין עלאין, דשמא קדישא אתאחיד בהו, כלהו זמינין מאתר דאקרי קדש, הה"ד (ס) מקראי קדש. ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא, כגוונא דאינון כתרין עלאין, ז דזמינין מקדש עלאה, ה"נ קדש ח תתא זמין לחילוי, לאעטרא ח ולאעלאה להו.

(י) קדש עלאה ידיעא, קדש תתאה חכמת שלמה, ה"נ איהי זמינת לכל חילהא. ואינון חיילין כולהו, זמינין ס לאתעטרא בהאי קדש ט תתאה, בזמנא דמועד שרייא בעלמא. ו כגוונא דחילהא קיימין לעילא, ה"נ קיימי ממנן דעמא,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז אילנין. ח מוסיף מכאן ולהלאה מלי דחול בשבת אסיר דאי. ט וכתיב. י אתאביד מעילא ותתא. כ ל"ג קראי. ל זמינין. מ תתאה. נ ל"ג ולאעלאה. ס לאעטרא. ע ל"ג תתאה. פ כגוונא.

(ו) (תהלים קיט) צו סח צ"ר. ז) (משלי ג) וארא נח צ"ט. ט) (ויקרא כג) אמור לב צ"ג.

קריאי מועד

הסולם

מאמר

היא כעין המלכות של מעלה. ח"ס, שכל אלו ספירות העליונות שהשם הקדוש נאחז בהן, כולם מזומנים ממקום שנקרא קדש, שה"ס או"א עלאין, ז"ש, מקראי קדש. ומתי זה הוא בשעה שמועד שדוי בעולם, דהיינו בחגים ומועדים. (כנ"ל אמור אות ק"י ע"ש) וכמו שאלו ספירות העליונות קרואות מקדש העליון לקדשם, כן קדש התחתון, מזמין צבאיו לעטר ולהעלותם. שהם ג' עולמות בי"ע שהם צבאיה, שהמלכות מעטרם ומעלה אותם לאצילות.

(י) קדש עלאה ידיעא וכר: קדש העליון ידוע, שהוא או"א עלאין, קדש התחתון, היא חכמת שלמה, דהיינו המלכות, שהיא גיכ הזמינה את כל צבאיה, לקדשם בקדושתה, ואלו הצבאות, כולם מזומנים להתעטר בקדש התחתון הזה, בזמן שמועד שורה בעולם. וכעין שצבאותיה עומדים למעלה באצילות מזומנים מן המלכות, כך עומדים ממוני העם, דהיינו ראשי ישראל, כדוגמה שלה למטה, בעוה"ז, וע"כ

אלו הם אילנות אחרות של העי שרים כמו שאמרנו. (כנ"ל שלח אות י"ב) ואלו הם דברי חול, וחול אינו שורה בקדש, ונמצא שחלק על שלום העולם, שהוא שבת. שערב חול בשבת. (ח) ר' יוסי אמר וכר: רי"א כתוב, שלום רב לאוהבי תורתך וגו'. התורה היא שלום, שכתוב, וכל נתיבותיה שלום, וקרח בא לפגום השלום של מעלה שהוא התורה, דהיינו קו האמצעי שנקרא תורה, העושה שלום בין ימין לשמאל, ושל מטה, של משה, ומשום זה הוא נענש מעליונים ותחתונים. מאש, ומפי הארץ.

מאמר קריאי מועד

(ט) ויקומו לפני משה וגו': מקרא זה העמידו החברים. ר"ש אמר קריאי מועד, קראי כתוב, חסר י', למה כתוב קראי, ומשיב, אלא כן הוא. המלכות שבארץ, היא כעין המלכות שברקייע, כלומר, המלכות שלמטה

(דפו"י דף קע"ו ע"ב)

צ כדוגמא ק דילה לתתא, ועיד אקרון קראי מועד. ובגין דאנון לתתא, קראי מועד ר חסר, אבל בשלימו יתיר אינון.

יא) אנשי שם ודאי, ולא אנשי ט יי'. ודא הוא רזא, בנקבו שם יומת, ואוקימנא. ועל דא אקרי ת הכא, אנשי שם ודאי, א כיון דמסטרא דגבורה קא אתיין, אנשי שם אינון, הא שבחא דלהון יתיר, אבל אינון נטלו לגרמייהו, ואתאחדו במחלוקת.

יב) בקר ויודע יי את אשר לו. אמאי בקר, ואמאי קדוש ולא טהור. אלא אינון מסטרא דטהור קא אתיין, וקדוש כהנא. אמר משה, בקר, וכדין כתרא דכהנא אתער בעלמא, אי אתון כהני, הא בקר, פלחו עבודה דבקר, וכדין ויודע יי את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו סתם, דא ליואי. ואת הקדוש, דא כהנא, כדין והקריב אליו. ולית מאן דאבחין מלה, אלא בקר, אי תתחזון ב לאשתארא בסטר דינא, בקר לא ג סביל לכו, דהא לאו זמניה הוא. ואי ד תתחזון לאשתארא בחסד, הא זמניה הוא, ה ותשתארון גביה, ויקבל לכו. יג) במה. בקטרת. דהא קטרת בעי לשושבינא, לאתקטרא על ידיה בכלא, ולאיתקטרא. מאן שושבינא. דא כהנא. ובג"כ, והיה האיש אשר יבחר

חלופי גרסאות

צ ל"ג כדוגמא; כגונא. ק דלהון. ר מוסיף חסר, כגונא דלעילא. ש השם. ת ל"ג הכא. א ל"ג מן כיון עד אינון. ב ל"ג מן לאשתארא עד בחסד. ג דביל. ד אתחזון. ה ותשתארן.

קדוש טהור

הסולם

מאמר

ואת הטהור. ומשיב, אלא הם, עדת קרות, מצד טהור הם באים, כי הלויים הם בבחינת טהור ולא קדוש (כנ"ל תזריע אות קכ"ג) והכהן קדוש. אמר משה בקר, שאו הספירה של הכהן, שהיא חסד, נתעוררה בעולם, אם אתם כהנים, הנה בקר, יעברו עבודה דבקר, שהוא חסד, ואז ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו, סתם, זהו הלוי, ואת הקדוש, זהו הכהן, אז והקריב אליו, את הקדוש. ואין מי שיבחין הדבר אלא בקר, וכך אמר להם, אם תראו את עצמכם להשאר בצד הדין, הבקר, שהוא חסד, לא יסבול אתכם, כי אין או זמנו של הדין, ואם תראו את עצמכם להשאר בחסד, הרי הוא זמנו, ותשארו אצלו ויקבל אתכם.

יג) במה בקטרת וכו': במה, יבחן הדבר, בהקרבת קטרת. כי השושבין, צריך שיקטר על ידו הקטרת בכל המדרגות. ויתקשר בהן. כי ריח הקטרת עולה ומקשר כל המדרגות לאחד. מי הוא שושבין, זהו הכהן. שהוא חסד, ומשום

וע"כ הם נקראים קראי מועד. ומשום שהם למטה נקראים קראי מועד חסר י', אבל הם אז בשלמות יתירת.

יא) אנשי שם ודאי וכו': אנשי שם ודאי, דהיינו אנשי המלכות הנקראת שם, ולא אנשי הוי"ה, שהוא ז"א. וזהו סוד, בנקבו שם יומת, והעמדנו, שסובב על המלכות הנקראת שם. וע"כ נקראו כאן אנשי שם ודאי, כיון שמצד הגבורה באו, שהיא המלכות הנקראת גבורה תתאה, הם אנשי שם. וזהו נאמר לשבחם ביותר, אבל הם לקחו אותה לעצמם, כלומר שהפרידו המלכות מז"א, ונאחזו במחלוקת, עם משה, שהי"ט ז"א.

מאמר קדוש טהור

יב) בקר ויודע ה' את אשר לו וגר': שואל, למה בוקר דוקא. ולמה קדוש ולא טהור, דהיינו ואת הקדוש והקריב אליו, היה לו לומר

י. הוא הקדוש, ולא הטהור. תרין דרגין אינון: קדוש. וטהור. כהן, קדוש. לוי, טהור. וע"ד הקדוש כתיב.

יד) ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר. ת"ח, משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה. במה, בגין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות, רוחת כתיב, חסר וא"ו. ו ובג"כ אילנא דמותא הוא, ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי. וע"ד אל אלהי, אל: הה"ד (ז) ואל זועם בכל יום. אלהי הרוחות, דאיהו אתר ז צרורא דנשמתין דעלמא, וכל נשמתין תמן סלקין, ח ומתמן אתיין.

טו) רבי יהודה פתח, (ח) שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי. האי קרא אליהוא אמרו. ת"ח, מה כתיב (ז) ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'. דהא אינון היי אמרין מלין, ואיוב לא (ט) הוה אתנחם עליהו. מהכא אוליפנא, מאן דעאל לנחמא לאבל, בעי ליסדא מלין בקדמיתא, * דהא חברייא דאיוב הו אמרי מלי קשוט, אבל לנחמא ליה לאו, בגין דבעי מלין דאיהו יודי. עליהו, וכדין יקבל עליה דינא, ויודי למלכא קדישא עליה. מה כתיב, (ס) ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'. דאודי לבתר לקב"ה, וקביל עליה דינא דשמיא.

טז) ת"ח, כתיב (ט) לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו דאילנא ול"ג ובג"כ. ז ל"ג צרורא. ח תמן אתחזיין. ט ל"ג הוה. י מוסיף עליהו בארע קשוט.

ז' (תהלים ז) ויחי רס צ"א. ח) (איוב לד.) ו) (שם לב.) ט) (איוב לב) חיי שרה מא צ"ב. ט) (שם לד) וישב ח צ"א.

אל אלקי הרוחות

הסולם

מאמר

טו) רבי יהודה פתח וכו': רי"ם שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי. מקרא זה אמרו אליהוא. בוא וראה, מה כתוב, ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'. כי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה מתנחם מהם. מכאן למדנו, מי שבא לנחם את האבל צריך ליסד דברים בתחילה שיהיו דאויס לנחמו. כי החברים של איוב אמרו דברי אמת אבל לא לנחם אותו, משום שצריכים דברים שהאבל יודה עליהם, ואז יקבל עליו את הדין, ויודה עליו למלך הקדוש. מה כתוב, ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'. כי הורה אח"כ אל הקב"ה וקבל על עצמו דין השמים. טז) ת"ח כתיב לכן וגו': בוא וראה כתוב, לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול. לכן אנשי לבב שמעו לי, היינו השלמים מכל ויכולים להבחין הדברים. חלילה לאל מרשע, ז"ש, ואל זועם בכל

ומשום זה, והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש. ולא הטהור. כי שתי מדרגות הן, קדוש וטהור, (כמ"ש לעיל תזריע דף מ"ה ד"ה אמנס, ע"ש כל ההמשך) הכהן, קדוש. הלוי, טהור. וע"כ כתוב, הקדוש.

מאמר אל אלקי הרוחות

יד) ויפלו על פניהם וגו': בוא וראה, משה ואהרן מסרו עצמם למיתה. במה. משום שכתוב, ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלקי הרוחות, רוחת כתוב חסר ו', ומשום זה, אילן המות הוא, שהוא מלכות. ובכל מקום, נפילת אפים הוא לצד הזה, וע"כ כתוב, אל אלקי, אל ז"ש ואל זועם בכל יום, שהוא המלכות, אלקי הרוחות, הוא מקום צרור הנשמות של העולם, וכל הנשמות עולות שמה, ומשם באות, שהוא המלכות.

מעול. לכן אנשי לבב שמעו לי, שלימין בכלא, לאבחנא מלין. חלילה לאל מרשע, ההי' (9) ואל זועם בכל יום. ושדי מעול, דא סמיך לקבלא דא, והא אוקמוה אל שדי. (10) כי פועל אדם ישלם לו, הא בינ אויל בהאי עלמא, ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה, ההוא עובדא תליא עליה, לשלמא ליה דינא, הה-ד כי פועל אדם ישלם לו, ההוא עובדא ישלם לו.

(11) ועם כל דא, אם ישים אליו לבו, כיון דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה, כדן אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף, לאתצורא בצרורא דחיי, ולא שביק לנפשיה לבר, לאתדנא בדינא אחרא.

(12) רבי יוסי אמר, האי מלה ס רזא הוא, ע בדינין טמירין דקביה. כי פועל אדם ישלם לו, לאתדנא בדיניה, ובאינון עובדין דבר נש עביד בהאי עלמא, וסליק ליה לאתדנא כעובדוי, ויתאביד מעלמא, מה כתיב בתריה, מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה. מי פקד עליו ארצה, דא הוא אחוה 9 דפריק ליה. ומי שם תבל כלה, דבאני ביתא, ובני בניין עלמא, ותקונא ושובא. מה כתיב בתריה, אם ישים אליו לבו. האי בר נש, דפקיד עליה למבני בנינא, בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא. מכאן, בר נש דאתי על ההיא אתתא, בגין שפירו ותיאובתא דילה, הא בניין עלמא לא אתבני, דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא.

חלופי גרסאות

כ ל"ג והא אוקמוה. ל ל"ג ההוא עובדא ישלם לו.
 ח ל"ג כדיו אל אלקי הרוחות. נ ל"ג לאתצורא.
 ס מוסיף רזא אחרא. ע באינון. פ דקריב.

מסורת הזהר

(9) (תהלים ז) לעיל אות יד צ"ל. (10) (איוב לד) וישב צ"א.

אל אלקי הרוחות

הסולם

מאמר

הוא סוד בדינים הנסתרים של הקביה. כי פועל אדם ישלם לו, היינו להיות נדון בדיני, כאלו המעשים שאדם עשה בעולם הזה, ומעלה להיות נדון כמעשיו, ונאבד מן העולם. מה כתוב אחריה, מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה. מי פקד עליו ארצה, זה הוא שפקד עליו את אחיו הגואל אותו, ומי שם תבל כלה, שאחיו בונה בית, שמייבס את אשתו, ובונה בנין עולם ותקון וישוב העולם. מה כתוב אחריה, אם ישים אליו לבו, כי אדם הזה שפקד עליו לגאלו ולבנות בנין, צריך לכוון לב ורצון אל מת ההוא, להקים לו שם. מכאן אדם הבא על אשה ההיא, על יבמה, בשביל יופי ותשוקה שלו, הרי בנין עולם לא נבנה, כי רצונו ולבו לא יתכוון אל המת.

ובנין

בכל יום. שהוא מלכות הנקרא אל. ושדי מעול. זה סמוך כנגד זה, כי שדי הוא יסוד, שהוא סמוך לאל, שהוא מלכות. וכבר העמידהו, אל שדי, שאל הוא מלכות ושדי הוא יסוד. כי פועל אדם ישלם לו. אם אדם הולך בעולם הזה, ועושה מעשים וחוטא לפני אדונו, מעשה ההוא תלוי עליו לשלם לו דין. ז"ש, כי פועל אדם ישלם לו. המעשה ההוא שעשה, ישלם לו.

(11) ועם כל דא וכר: ועם כל זה, אם ישים אליו לבו, כיון שהאדם משים לבו ורצונו לשוב לפני אדונו, או, אל אלקי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף. לצור בצרור החיים, ואינו עובד גפשו בחוץ להיות נדון בדין אחר.

(12) רבי יוסי אמר וכר: רי"א, דבר זה (דפ"י דף קע"ז ע"א) 446

(ט) ובגין כך כתיב, אם ישים אליו לבו, ברעותא דלבא ז דיכוין לגביה, כדין רוחו ונשמתו אליו יאסוף, ואתמשך גביה, ק לאתבנאה בהאי עלמא, מה כתיב בתריה, יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב, יגוע כל בשר יחד, ההוא גופא יתבלי בעפרא, וכל ההוא בשרא. והשתא, אדם על עפר ישוב, הא חדתותין דבנינא כמלקדמין, ויתוב על עפרא דבנינא דגופא אחרא, כמה דהוה בקדמיתא. ועל דא, רוחא ונשמתא ביזוי דקב"ה, וחייס עליהו דבני נשא, דלא יתאבידו מהאי עלמא, ומעלמא אחרא, בגין כך אל אלהי הרוחות לכל בשר. (כ) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו'. רבי חייא פתח (ד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה. כמה אית להו לבני נשא, לאסתמרא מחובייהו, ולנטרא עובדייהו, דהא ז בכמה זמנין עלמא אתדן, ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין, ומשגיחין עליהו לעילא, ואכתיבו קמיה. ש וכד עובדייהו דבני נשא, לא מתכשרן קמי מלכא, סליק רוגזא, ודינא אתער, ההד-חמת מלך מלאכי מות, וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ לאזדהרא מחובוי. (כא) ואיש חכם יכפרנה, בשעתא דמאריהון דדינין קיימין על עלמא, ורוגזא תלי, אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא, קב"ה אשגח ביה, ואשתכך רוגזא. למלכא דאתרגז על עבדוי, ת והוה תבע על א) סנטירא א למעבד דינא, אדהכי עאל רחימא דמלכא, וקם קמיה, כיון דחמא ליה מלכא, אתנהירו אנפוי.

חלופי גרסאות

ז דכוין. ק (ואם) לא אתבני; יתבני. ז בכל יומא ול"ג בכמה זמנין עלמא אתדן. ש וע"ד בעי ב"נ סליק רוגזא קמי מלכא דינא אתער ההד חמת ת דהוא. א מוסיף למעבד בהו.

מסורת הזהר

ק) וירא מ צ"ג. (משלי טז).

לאזדהרא מחובוי דהא כמה זמנין עלמא אתדן ובג"כ מלך וגו'. ול"ג מן וכד עד סוף האות.

דרך אמת א) שוטר העיר.

קח את המחטה

הסולם

מאמר

(כ) ויאמר משה וגו' קח את המחטה וגו': ר' חייא פתח. חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה. כמה יש להם לבני אדם להשמד מעונותיהם ולשמור מעשיהם. כי בכמה פעמים נדון העולם, ובכל יום ויום עולים המעשים במאזנים, ומשגיחים עליהם מלמעלה, ונכתבים לפניו. וכשמעשים של האדם אינם כשרים לפני המלך, עולה כעס, והדין נתעורר. ז"ש, חמת מלך מלאכי מות. וע"כ בכל יום ויום צריך האדם להזהר מעונותיו.

(כא) ואיש חכם יכפרנה: בשעה שבעלי הדין עומדים על העולם, והכעס תולה, אם נמצא

(ט) ובגין כך כתיב וכו': ומשום זה כתוב, אם ישים אליו לבו, ברצון הלב שיכוון אל המת, אז רוחו ונשמתו אליו יאסוף, שהוא נמשך אליו להבנות בעולם הזה, מה כתוב אחריו, יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב, יגוע כל בשר יחד, היינו נוף ההוא ידקב בעפר וכל בשר ההוא, ועתה, אחר זה, אדם על עפר ישוב, הרי תהיה התחדשות הבגין כמקודם וישוב על העפר, של בגין נוף אחר, כמו שהיה בתחילה, ועל זה הרוח והנשמה ביד הקב"ה ומרחם על בני אדם, שלא יהיו נאבדים מעולם הזה ומעולם האחר. משום זה כתוב, אל אלקי הרוחות לכל בשר.

שאריו ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה, ומלכא חדי. לבתר כד אתא סנטירא, חזא אנפוי דמלכא חדאן, ב אסתלק ואזיל ליה, ולא עביד דינא. וכדין, ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי, ומכפר להו. ובג"כ, ואיש חכם יכפרנה. (כב) אוף הכא, כד חמא משה דרוגזא הוה * תלי, מיד ויאמר משה אל אהרן, בגין דאיהו שושבינא ב דמטרוניתא, וקטרת לא סלקא אלא בידוי, דאיהו אסגי שלמא בעלמא, וקשיר קשרא דמהימנותא. קטרת, הא אוקמה, חדוותא דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא, סליקו דרוגזא, הה"ד ש) שמן וקטרת ישמח לב, וכדין ואיש חכם יכפרנה, ינקי ויזכי לההוא רוגזא, ורחמין מתערין. (כג) רבי אלעזר אמר, ה) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוים, בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי. וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו, דבעי כהנא לאתקנא להו, דאע"ג דקריבין אינון לקודשא, לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא, דהוא ידע סימנא דימטון לגביה, ולא יתיר. וכד מכסיא למאני קודשא, כדין כסויא אחרא שרי, ואסיר לון לקרבא למחמי, דהא מלה ג) בחשאי לא אית לגביהו, אלא לכהנא, ד דמלה דלהון ועובדא דלהון ברזא ה) ובחשאי. וליואי לארמא קלא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ש) (משלי כז) ויקרא לו צ"ב. ת) (במדבר ד). ב ל"ג אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא. ג ר' אבא. ד וע"ד מלה. ה ל"ג ובחשאי.

דרך אמת ב) גבירה. ג) בלחש

קח את המחטה

הסולם

מאמר

הכעס. ז"ש. שמן וקטרת ישמח לב. ואז, ואיש חכם יכפרנה. ינקה ויטהר את הכעס התוא והרחמים מתעוררים.

נמצא בדור צדיק המצוין למעלה, הקב"ה מבית עליו, והכעס נשקט. בדומה למלך שכעס על עבדיו, והיה תובע על השוטר לעשות דין, בתוך כך בא אוהבו של המלך, וקם לפניו. כיון שראהו המלך האירו פניו. התחיל אוהב ההוא של המלך לדבוי עמו, והמלך שמח. אח"כ כשבא השוטר, רואה פניו של המלך שמחים מסתלק והולך לו, ואינו עושה דין. ואז אותו האוהב מבקש את המלך על עבדיו. והמלך מכפר להם. ומשום זה, ואיש חכם יכפרנה.

אל תכריתו שבט משפחות הקהתי

(כג) רבי אלעזר אמר וכו': ראיא אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוים. כי הם הגזע והשורש של הלוים. וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו. שהכהן צריך לתקן להם. שאע"פ שהם קרבים אל הקודש, לא יבואו אלא בתקון של הכהן, שהוא יודע הסימן שיגיע אליו עד שם, ולא יותר. וכשמכסים לכלי הקודש, אז שורה כיסוי אחר, מלמעלה, ואסור ללוים לקרב לראות, כי דבר בלחש דהיינו סוד, אינו נוהג בהם אלא בכהנים, שהדברים שלהם 'המעשים שלהם' הם בסוד ובלחש. ולוים הם בהרמת קול. בשירה.

(כב) אוף הכא כד וכו': אף כאן, כאשר ראה משה שהכעס תולה, מיד, ויאמר משה אל אהרן, משום שהוא השושבין, דהיינו הידיד, של המלכה, והקטורת אינו עולה אלא בידיו, שהוא מרבה שלום בעולם, וקושר קשר האמונה, שהוא המלכות, קטרת הרי העמידהו, שהיא שמחה של מעלה ומטה, קטר האמונה, הסתלקות דפריי דף קע"ז ע"א * דף קע"ז ע"ב)

בג"כ

(כד) בג"כ כהני בחשאי וברוא, ו וע"ד אסיר לון חמרא, דחמרא לארמא קלא, ז ולגלאה רזין איהו. ה בג"כ ליואי אתמסרו לארמא קלא, דהא בדינא אתאחד, דינא באתגלייא איהו, ולפרסמא מלה קמי כלא. אבל כהנא, כל מלוי ברוא ובחשאי, ולא באתגלייא. ט בגין דאיהו ימינא, כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא, ימינא יהא מקרבא, ובמה. בקטרת, דאיהו בחשאי, ברוא דקיק, ופנימאה מכלא.

(כה) ת"ח, כד האי מדבחא אחרא, שארי לאתערא אתערותא, כד לא ישתכחו זכאין, מדבחא פנימאה אתער לגביה, וקאים לקבליה, ודינין כ משתככי. וע"ד קיימא לקבל דא, וכדין דינא אסתלק.

(כו) ר' אלעזר אמר, (כ) זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים, בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים, כדין אתי כהנא, וחפי כלא, עד לא יקרבו לנטלא ליה, ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין, אלא כלא בכסוייא מנייהו. כמה דכתיב (ג) ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך. ורוב כסוייא דמאני מקדשא, תכלת איהו, בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר. בתר דאתכסייא כלא, מקרבין בני קהת דנטלין, ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר. הה"ד, (ד) וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו', בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

מסורת הוהר

(א) (שם). (ב) (שם). (ג) (שם).

חלופי גרסאות

ו ואסיר ול"ג וע"ד. ז ל"ג ולגלאה רזין איהו.
 ח בג"כ אתמסרו כדינא דהא דינא באתגלייא
 איהו ולפרסמא מלה אבל כהנא. ט מוסיף וסימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת בגין. י דימין מקרב. כ משתכחי. ל ל"ג כלא.

מאמר

הסולם

אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי

גשקטים. וע"כ עומד זה כנגד זה, ואז הדין מסתלק.
 (כו) ר' אלעזר אמר וכו': ר"א, זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים. בשעה שבני קהת לוקחים את קדש הקדשים, אז בא הכהן ומכסה הכל מטרם שיקרבו לקחת אותו. ולא היו רואים לעולם מה שהם נושאים, אלא הכל היה במכוסה מהם, כמ"ש ובא אהרן ובניו, בנסוע המחנה והורידו את פרכת המסך. ורוב הכיסוי של כלי מקדש היה בתכלת, משום שתכלת כבר העמידהו ולמדנו (לעיל שלח אית קכד/א) ואחד שנתכסה הכל קרבים בני קהת הנושאים. ואינם קרבים אלא לאלו הבדים שיוצאים לחוץ. ויש, וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

(כד) בג"כ כהני בחשאי וכו': משום זה הכהנים הם בלחש ובסוד. וע"כ אסור להם יין, כי יין הוא להרמת קול, לשירה, ולגלות סודות. ומשום זה נמסרו הלויים להרמת קול, משום שמתאחזים בדין, ודין הוא בגלוי. לפרסם הדבר לפני הכל. אבל הכהן, כל דבריו בסוד ובלחש, ולא בגלוי. משום שהוא ימין, דהיינו חסד. כשהדינים שורים בעולם מצד השמאל, הימין יהיה מקרב, ובמה. בקטרת, שהוא בלחש. בסוד, דק ופנימי מכל. שהוא בינה.

(כה) ת"ח כד חאי וכו': בוא וראה, כשמזבח הזה האחר, דהיינו מזבח החיצון, שהוא מלכות, מתחיל לעורר התעוררות הדין, כשלא נמצאים צדיקים להגן, מזבח הפנימי, שהוא בינה, מתעורר אליו, ועומד כנגדו, והדינים

כז) בג"כ קטרת דאיהי פנימאה, וכל מה די ברזא, לכהנא אתמטר. וע"ד
 ד) ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטרת, דאיהי
 פנימאה, רזא דכהנא, כדן ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים,
 בין אילנא דחיי, ובין אילנא דמותא, כדן ימינא קריב דא בדא, ותעצר המגפה,
 זכאה חולקא דכהנא, דכהנא אית ליה חילא לעילא, ואית ליה חילא לתתא,
 והוא גרים שלמא לעילא ותתא, ובכל זמנא, שמאלא פלח לימינא, הה"ד וילוח
 עליך וישרתוך, וימינא בשמאלא משתכחי במקדש.

כח) רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוה, א"ל, כתיב ה) ראה
 חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך. א"ל, ת"ת, ראה חיים עם אשה אשר
 אהבת דא הוא רזא, דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא, דא בלא דא לא
 אזלא. ובעי ב"נ לאכללא מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום. ודא הוא ראה
 חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך. א"ל, ת"ת, ראה חיים עם אשה אשר
 אלא על דא. ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש, כמה דאמר ו) בכל דרכיך
 דעהו והוא יישר ארחותיך.

כט) ות"ח כל מלוי דשלמה מלכא, כלהו סתימין לגו בחכמתא, והני
 קראי אתחזון דהותרה רצועה, נ כמה דכתיב בתריה, כל אשר תמצא ידך לעשות

מסורת הזהר

ד) ז"ח פה ט"ג שי"א שי"ח. ה) (קהלת ט) מקז
 כא צ"ב. ו) (משלי ג) תק"ח קכ ט"ג שכ"ז

חלוסי גרסאות

ח זהוה אמר ר"ש כתיב ראה. נ א"ל ר"א כתיב.

מאמר

הסולם

כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות

חיים עם אשה אשר אהבת, זה הוא סוד,
 שצריך האדם לכלול חיים מעץ החיים שהוא
 ז"א במקום זה, שהוא מלכות הנקראת אשה.
 זה בלא זה ז"א בלא מלכות, אינו הולך. וצריך
 האדם לכלול מדת יום בלילה דהיינו מדת
 ז"א שנקרא יום, במלכות שנקראת לילה, וכן
 להיפך, מדת לילה ביום. וזהו, ראה חיים עם
 אשה אשר אהבת. מהו הטעם. משום, כי הוא
 חלקך בחיים, כי החיים שה"ס הארת החכמה,
 אינם שורים אלא על זה, על מלכות, שאין
 הארת החכמה מתגלה במקום אחר זולתה (כנ"ל
 ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה). ובקמלך אשר
 אתה עמל תחת השמש, הוא כמו שאתה
 אומר, בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך.
 כי דעהו הוא אותיות דע ו"ח, שהם ז"א
 ומלכות.

כז) בג"כ קטרת דאיהי וכו' : משום זה
 קטרת שהיא פנימי, וכל מה שהוא בסוד, נמסר
 לכהן. וע"כ ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ
 אל תוך הקהל ויתן את הקטרת. מפני שהיא
 פנימית, סוד הכהן שהוא ג"כ פנימי, אז, ויכפר
 על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים. היינו
 בין עץ החיים ובין אילן המות. אז קרב הימין
 זה בזה, דהיינו שעץ החיים שהוא ימין קרב
 אל הכהן שהוא ימין, ותעצר המגפה, אשרי
 חלקו של הכהן, שהכהן יש לו כח למעלה, ויש
 לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ומטה.
 ובכל זמן, השמאל עובד אל הימין. ז"ש וילוח
 עליך וישרתוך. והימין כלול בשמאל, נמצאים
 במקדש.

מאמר כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות

כח) רבי אלעזר חוה וכו' : ר"א היה
 עומד לפני ר' שמעון אביו. אמר לו כתוב,
 ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי
 הבלך. מהו פירושו. אמר לו בוא וראה, ראה
 (דטרי דף קע"ז ע"ב) 450

כט) ות"ח כל מלוי וכו' : ובוא וראה, כל
 דבריו של שלמה המלך, כולם סתומים לפנים
 בחכמה, ואלו הכתובים נראים שהותרה הרצועה
 כי כתוב אח"כ, כל אשר תמצא ידך לעשות
 בכחך

בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה, (ז) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה * דחכמתא עלאה ביה, יתיר על כל בני עלמא, אמר הכי.

(ל) אלא כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא אתמרו. ת"ח, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא, וכל מה דהוא עביד, מבעי ליה דלא יהון אלא כלילן בימינא. כל אשר תמצא ידך, דא שמאלא. לעשות בכחך: דא הוא ימינא, כד"א (ח) ימינך יי נאדרי בכח. וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון ע לסטרא דימינא, ויכליל שמאלא בימינא, כדין קב"ה שארי בגוויה בהאי עלמא, ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי.

(לא) ולא יימא בר נש בשעתא פ דאתינא לההוא עלמא, כדין אתבע מן מלכא רחמי, ואיתוב קמיה, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא, אלא אי בעי בר נש, דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא, ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי, ישתדל בהאי עלמא, לאכללא עובדוי בימינא. וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה, דהא לבתר כך יתכניש מהאי עלמא, לאתדנא בדינא תקיפא, בדינא דגיהנם, לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא.

(לב) ד"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. בגיהנם, אית ביה מדורין על מדורין. מדורא תתאה שאול. מדורא תתאה מניה, אבדון. ודא

חלופי גרסאות

א"ל. ע לסטר ימינא. פ דאתי בההוא.

מסורת הנהר

(ז) (קהלת ט) מקץ כב צ"א. ח) (שמות טו) לך טא צ"ה.

כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות

הסולם

מאמר

(לא) ולא יימא ב"נ וכי: ואל יאמר אדם, בשעה שאבא אל עולם ההוא, או אבקש מן המלך רחמים, ואשוב לפניו, אלא ע"ז אומר, כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, אחר שיסתלק האדם מן העולם הזה, אלא אם אדם רוצה, שהמלך הקדוש יאיר לו לעולם ההוא, ויתן לו חלק לעולם הבא, יעסוק בעולם הזה לכלול מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקב"ה, כי אח"כ כשיסתלק מעולם הזה, לדון בדין קשה, בדין של הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ותבונה להנצל מן הדין.

(לב) ד"א כי אין וגו': פירוש אחר. כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. כי בגיהנם יש מדורים על מדורים, מדור התחתון הוא שאול. מדור היותר תחתון ממנו, הוא אבדון

בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'. מקרא זה יש להסתכל בו. כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה, שחכמה עליונה חיתה בו יותר מכל בני העולם, אמר כך.

(ל) אלא כל מלוי וכי: ומשיב, אלא כל דבריו של שלמה המלך על סוד החכמה נאמרו. בוא וראה, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, זה הוא שאדם צריך לכלול השמאל בימין, וכל מה שהוא עושה, צריך שלא יהיו אלא כלולים בימין. כל אשר תמצא ידך, זה שמאל שנקרא יד. לעשות בכחך, זה הוא ימין, כש"א ימינך ה' נאדרי בכח. וכיון שאדם נוהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין ויכלול שמאל בימין, אז הקב"ה שורה בתוכו בעולם הזה, ויאסוף אותו אצלו לעולם הבא ההוא.

סמך לדא. מאן דנחית לשאול, ידונן ליה ומתמן יצפצף ועולה. הה"ד (ט) מוריד שאול ויעל. ומאן דנחית לאבדון, תו לא סליק לעלמין.
 לג) מאן דאית ביה עובדא טבא, ז או דאיהו מארי דחושבנא, הא אוקמוה דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב, ועד לא נאים, בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא, ויתוב מנייהו, ויבעי עלייהו רחמי. מיט בההיא שעתא. בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי, ויודי עלייהו, בגין דאיהי שעתא דמותא, ואלין אקרון מארי דחושבנא.
 לד) וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה, כד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם, ובדרגא דשאול, וכלהו צווחין מאינון דרגין, הוא לא ישתאר תמן, ולא ישתכח בניייהו, ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול, ולא ישתכח אלא לעילא לעילא, ק באתר דכמה נהורין ר ובוצינין, וכמה ד) כסופין ש שארן ביה, וקב"ה ת אתי לאשתעשעא עם א שאר צדיקייא די בגן עדן. זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב י) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.
 לה) ו) ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'. רבי אבא פתח, ז) היושב

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) (ש"א ב) תרומה קמה צ"ר. י) (תהלים קמ) ז אי טבא איהו. ק די כמה. ר ובוסינין. ש שארי. ת מוסיף אתי ביה; ותאיב ליה. א ליג שאר. (ישעיה מ) ז"ח יז ט"ג שליה.

דרך אמת ד) תאות ותענוגים שורים בו.

כל אשר תמצא ירך בכחך לעשות

הסולם

מאמר

לאחר פטירתו, כשיעברו אותו לראות ולהסתכל באלו הרשעים הנדונים בגיהנם ובמדרגת שאול, וכולם צווחים מאלו המדרגות, הוא לא ישאר שם, ולא ימצא בנייהם. וע"ז כתוב אין מעשה וחשבון ודעת בשאול, אין מעשה, היינו מי שיש בו מעשה טוב (כנ"ל אות ל"ג) וחשבון היינו מי שהוא מבעלי החשבון (כמ"ש שם) ודעת, היינו מי שמשתדל בדעת וכו' כנ"ל. שכל אלו אינם בשאול, ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ונרות וכמה חמדות שורים בו, הקב"ה בא להשתעשע עם שאר הצדיקים בגן עדן. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב, אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.

זה סמוך לזה. מי שיורד לשאול, ידונו אותו, ומשם מצפצף ועולה. ז"ש מוריד שאול ויעל. ומי שיורד לאבדון, אינו עולה משם לעולם.

לג) מאן דאית ביה זכר; מי שיש בו מעשה טוב או שהוא מבעלי החשבון, הנה העמידהו, שבכל לילה ולילה, מטרם שישכב, ועוד אינו ישן, צריך האדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו היום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים. מהו יהטעם שצריך לעשות חשבון באותה שעה. משום שבשעה ההיא אילן המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות. ע"כ צריך האדם באותה שעה לעשות חשבון ממעשיו, ויתודה עליהם, משום שהיא שעת המות, ואלו נקראים בעלי חשבון.

מאמר ועבד הלוי לה) ועבד הלוי הוא וגו'; רבי אבא פתח. היושב על חוג הארץ וגו', בוא וראה כשרצה הקב"ה.

לד) וכן מאן דאשתדל וכו'; וכן מי שמשתדל בדעת ובחכמה לדעת את רבוני, (דס"ו דף קע"ח ע"א) 452

על חוג הארץ וגו'. ת"ח, ב כד בעא קב"ה למברי עלמא, ה) סליק ברעותא קמיה, וברא ליה באורייתא. ובה אשתכלל. ה"ה"ד מ) בהכינו שמים שם אני. וכתיב ו) ואהיה אצלו אמון. והא אוקמוה, אל תקרי אמון, אלא אומן.

לו) כד אתי למברי אדם, והא אתמר, אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד. בההיא שעתא דנפיק אדם לעלמא, הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא, והוה דחלין מניה כל בריין, ואוקמוה. ת"ה, לא אתקיים עלמא, ולא אשתלים, עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא, ואתקדש יומא, ואתתקן כרסייא קדישא למלכא, כדין אשתלימו עלאי ותתאי, ואשתכחו חדון בכלהו עלמין.

לז) ה) בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא, הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון, ואתקדש יומא, ולא אתבריאן, ואשתאר עלמא כמו; דאתפגים מעבידתא * ג) ואתחסר, כיון דאתקדשו י ישראל, ואשתלימו בדרגיהון, ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא, ה) כדין אשתלים ההוא פגימא דעלמא, דמסטר שמאלא.

לח) וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי, וכדין כלא אתכליל, ו בימינא, ועלמא לא אתפגים, ובגיכ כתיב, ועבד הלוי הוא. הוא אשלים לסטר שמאלא. הוא אשלים לפגימו דעלמא. ואפילו י) ההוא סטרא דצפון, דאשתאר חסר בעלמא,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ב כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה. ג) ואסתחר. ז) מוסיף עלמין וישראל אשתלימו. ה) כד. ו) ל"ג בימינא.

ח) (משלי ח). ו) (שם) תולדות א צ"ד.

דרך אמת ה) עלה במחשבה. ו) סוף הקדמת בראשית דף י"ד : (דפו"י).

ועבד הלוי

הסולם

מאמר

לו) בההיא שעתא דבעא וכר: באותה שעה שרוצה להתקדש היום, היו יוצאים רוחות ושדים לבדוא להם גוף. ונתקדש היום ולא נבראו (כנ"ל הקדסה"ז דף ק"צ ד"ה כיון) ונשאר העולם כמו נפגם ממלאכתו ונחסר מחמת מציאות הרוחות ושדים כיון שנתקדשו ישראל ונשלמו במדרגתן, ונמצאו הלויים בצד שמאל, או נשלם פגם ההוא של העולם, שנעשה בצד שמאל, מחמת מציאות הרוחות והשדים, כי ע"י הלויים נכלל השמאל בימין ועי"ז נתתקן השמאל.

הקב"ה לברוא את העולם, עלה ברצון לפניו, וברא אותו בתורה. ובה נשתכלל. ז"ש. בהכינו שמים שם אני, וכתוב ואהיה אצלו אמון. והרי העמידוהו, אל תקרי אמון אלא אומן. שהיתה אצלו האומן של העולם.

לו) כד אתי למברי וכר: כשבא לברוא האדם, ולמדנו, אמרה התורה, וכי בחנם נקראת ארך אפים ורב חסד, ואם לא יהיה אדם שיחטא, למי תאריך אפן. באותה שעה שיצא האדם לעולם, היה זיו הפנים שלו ממעלה וממטה, והיו יראים מפניו כל הבריות. והעמידוהו. בוא וראה, לא נתקיים העולם ולא נשלם עד אותה שעה שיצא האדם בשלמות הכל ונתקדש היום, ונתתקן כסא קדוש למלך, שהוא המלכות. אז נשלמו העליונים והתחתונים, ונמצא שמחה בכל העולמות.

לח) וע"ד בעאן לאתדכאה וכר: ועיכ צריכים הלויים להטהר ואז נכלל הכל בימין, והעולם אינו נפגם, ומשום זה כתוב, ועבד הלוי הוא, הוא השלים את צד השמאל, הוא השלים פגם העולם, ואפילו אותו צד שפת שהיה

כד ברא קב"ה עלמא. ליואה בארונא אשלים לכלא. מאי בארונא. בהווא מטולא דהו נטלי במשכנא, אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה.

(ט) [I I] הוא : לעילא לשמאלא. הוא : אתכליל בימינא, תו הוא : דא עתיקא. ה אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא, לא הו ידעי בני נשא מהימנותא עלאה, ולא ישתדלון בני נשא באורייתא, ולא יתקיימו פקודי אורייתא, פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא, מאן עביד ט ליה. הוי אומר דא ליואה.

(מ) ותו ועבד הלוי הוא, כד"א (ט) כי י"י הוא [ט] האלהים. הוא אשלים שלימותא, למיהוי כלא חד. הוא : פשיטא לקבלא לכנסת ישראל, כד"א, (ס) שמאלו תחת לראשי, בגין לחברא זווגא כחדא. מאן אתער רחמותא. הוי אומר הוא. תו הוא : כד"א (פ) הוא [פ] עשנו ולא אנחנו עמו. בג"כ הוא : [כ] לתתא. הוא : לעילא. הוא : [ג] אתגלייא. הוא : [מ] סתים. הוא [כ] אלהים.
(מא) ר' יצחק אמר, ג זמין קב"ה לאנהרא לסיהרא, כנהורא דשמשא. ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין. הה"ד (ז) והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'.

חלופי גרסאות

מסודת הוהר

ד ההוא. ח ת"ח אלמלי ול"ג תו הוא דא עתיקא.
ט לה. י דא עתיקא כד"א נ"י ה' הוא האלקים.
כ האלקים. ל מוסיף זכאין אינון צדיקיא דבגיניהון זמין : עתיד.

(ט) (דברים ד) תרומה רט צ"ה. (ע) (שיר ב) ב"א
(פ) (תהלים ק) נח סב צ"ו. (ז) (ישעיה
(ל) שמות מט צ"ג.

דרך אמת (ז) מלכות. ח) כתר. ט) בינה. י) ת"ת. כ) מלכות. ל) ת"ת. מ) כתר.

ועבד הלוי

הסולם

מאמר

הזה. הוא, משלים השלמות שיהיה הכל אחד. היינו שיתיחדו כל המדרגות להיות אחד, הוא, יורה התפשטות השמאל לקבל את כנסת ישראל, שהיא המלכות, כש"א שמאלו תחת לראשי, כדי לחבר אח"כ הזווג יחד, בסוד וימינו תחבקני, מי עורר את האהבה של שמאלו תחת לראשי, שה"ס אהבת דודים, הוי אומר הוא, דהיינו הלוי. עוד, הוא, הוא כש"א, הוא עשנו ולא אנחנו עמו שסובב על הקב"ה. משום זה, הוא יורה למטה, לתקון הפגם שבעולם (כבאות ל"ח) הוא למעלה, לתקון השמאל למעלה (כבאות ל"ט) הוא בגלוי, לגלות האמונה והעבודה בעולם (כמ"ש שם) הוא סתים, שיורה על עתיקא (כמ"ש שם) הוא אלקים, שיורה על היחוד והיה הוא האלקים, כנ"ל.

שהיה חסר בעולם כשברא הקב"ה את העולם, השלימו ג"כ הלויים, כי הלויים בארון השלימו הכל. מהו בארון. היינו באותו משא שהיו נושאים במשכן, בעת נסיעת המשכן, נשלם על ידיהם כל פגם ההוא.

(ט) הוא, לעילא לשמאלא וכו' : ועבד הלוי הוא, הוא יורה למעלה בשמאל, היינו שמתקן השמאל למעלה. הוא, יורה שנכלל בימין. עוד הוא זה עתיקא, שהוא כתר, שעבודתו ותקונו מגיע עד הכתר, כי הוא יורה על נסתר. אם לא היה נמצא דין בעולם, שה"ס תקון של הלויים, לא היו בני אדם ידעיים אמונה העליונה, ולא היו בני אדם עוסקים בתורה, ולא נתקיימו מצות התורה, ועבודה שלמה הנמצאת בעולם למלך הקדוש, מי ערשה אותה, הוי אומר, הלויים.

(ב) ותו ועבד הלוי הוא וכו' : עוד ועבד הלוי הוא, הוא כמו שאתה אומר, כי הויה הוא האלקים. היינו שעל ידו נעשה יחוד (דפו"י דף קע"ח ע"ב)

(מא) ר' יצחק אמר זמין וכו', ר"א עתיד הקב"ה להאיר את הלבנה כאור השמש, ואור השמש יהיה על אחת שבע פעמים, ויש היה

וכתיב (ק) לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף. וכתיב (ה) לא יהיה לך עוד השמש וגוי.

רעיא מהימנא

(מב) (ש) כל פטר רחם לכל בשר וגוי, ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה. פקודא דא לפדות פטר חמור, לפדות לעלמא דאתי. ואי קודם דאזיל לההוא עלמא, לא יפדה נפשיה ורוחיה ונשמתיא באורייתא, עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבקדמיתא. (ח) ישוב לימי עלומיו, ולקבל נפשא ורוחא ונשמתיא.
 (מג) כתיב (א) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, וישראל. בגין דפדיון דלהון הוה בלא תורה, דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי, אהדרו תלת זמנין ^ח אחרנין בגלותא, ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא, לא יהדרון לעלם בגלותא. אתו רבנן ובריכו ליה, ואמרו רעיא מהימנא, קב"ה יפדה לך, וכל ישראל יפדון על ידך, ותתחדש עמהון, ואינון עמך.
 (מד) פקודא בתר דא, לדון בערכי בית. וברזא דחכמתא, בית דב"נ, נ דא אתתא. אי איהי אתתא דטוב ורע, ובעי להמיר רעה בטובה, יפדה לה ^ס מההוא רע, ויהיב לה ערך דילה. אבל אתתא דאילנא דחייא, אתמר בה ^ב לא יערכנה זהב

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח ל"ג אחרנין. נ ל"ג דא. ס לההוא.

(ק) (שם ס) בא נ צ"צ. (ר) (שם) ח"א רנב. ז"ח
 יד ט"ב ש"ב, כו ט"א שכ"ח. (ש) (במדבר יח).
 (ת) (איוב לג) וישב נד צ"ה. (א) (שם)

משפטים קיח צ"ג. (ב) (שם כת) שמיני ל צ"פ.

ועבר הלוי

הסולם

מאמר

ובגאולה אחרונה, שהגאולה שלהם תהיה בתורה, לא יחזרו עוד לעולם לגלות, באו רבנן וברכו אותו. ואמרו: רעיא מהימנא, הקב"ה יפדה אותך, וכל ישראל יהיו פדוים על ידך, ותתחדש עמהם והם עמך.

תזיה אור הלכנה כאור החמה וגוי. וכתוב, לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף. וכתוב, לא יהיה לך עוד השמש וגוי.

רעיא מהימנא

מאמר ערכי בית

(מב) כל פטר רחם וגוי: ואת בכור הבהמה וגוי: מצוה זו היא לפדות פטר חמור. היינו לפדות עצמו לעולם הבא. ואם קודם שילך לעולם ההוא לא יפדה נפשו ורוחו ונשמתיא בתורה, עתיד לחזור להתגלגל בעולם הזה כבתחילה. כמ"ש ישוב לימי עלומיו, ולקבל נפש רוח ונשמה.

(מד) פקודא בתר דא וכר: המצוה שלאחר זה, הוא לדון בערכי בית. ובסוד החכמה. ביתו של אדם זו אשתו. אם היא אשה דטוב ורע, ורוצה להמיר אשה רעה בטובה, יפדה אותה מאותו הרע, ויתן בעדה הערך שלה. אבל אשה של עץ החיים, שהיא המלכות, נאמר בה, לא יערכנה זהב וחוכית ותמורתה כלי פז. ואין לה ערך. כמו שנאמר, אשת חיל עטרת בעלה. ונאמר, אשת חיל מי ימצא וגוי. וזו היא השכינה, מי שגומל

(מג) כתיב הן כל וכר: כתוב, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. היינו ישראל, משום שפיריון שלהם היה בלי תורה, שהיא כסף, דהיינו כסופא, שפירושו החמדה, של עולם הבא. חזרו ג' פעמים אחרים בגלות.

וזכוכית ותמורתה כלי פז, ואין לה ערך. כמה ע דאתמר, ג) אשת חיל עטרת בעלה. (אתמר ד) אשת חיל מי ימצא וגו'. ודא שכּינתא. מאן דגמיל חסד עמה, לית ערך לאגרא דיליה. ומאן דחאב לגבה, לית ערך לענשא דיליה.

(מה) כמה שפחות אית לה דמשמשין לה, וכל חדא וחדא מנייהו, אית לה ערך. וכל חד וחד צריך פדיון. אבל מאן דירית נשמתא, פ או רוחא, או נפשא משכינתא, לא צריך פדיון, דשכינתא עלה אתמר (ה) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. דפדיון דילה בקביה תליא. צ דאמשכן ק לה ר ישראל, ש בקשורא דתפילין, באות דשבת, באות דיומין טבין, באות דברית, ותורה, בכמה פקודין. דפדיון דילה ת תליא בקביה, ההי"ד (ו) ואעש למען שמי, ובגינה (ז) ואף גם זאת. הכי כמה פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס. וכמה א חובין. ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא. ב אבל עונשא למאן דאעבר עלייהו, ג אין ליה ערך ושיעור.

(מו) פקודא בתר דא, לדון במחרים נכסיו לכהן, ההי"ד כל חרם בישראל לך יהיה. ורזא ד דא כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ליי' באדם ובבהמה. רחם: בהיפוך אתון כחושבן * רמ"ח אברים דב"ג, עלייהו אתמר (ח) ברגז רחם תזכור. בתר דכעיס ב"ג, ומחרים ההוא בעירא לגביה, הא שריא אל אחר נחש,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ע דאוקמה. פ או נפשא או רוחא. צ דא משכן: דאי משכן. ק דילה. ר מוסיף לגבי ישראל. ש מוסיף בקושטא בקשורא. ת ליג תליא. א מוסיף חובין דלהון: פקודין דלהון. ב ליג אבל: ולכל. ג אית. ד מוסיף דא באדם ובהמה.

ג) (משלי יב) ב"ב ה צ"א. ד) (שם לא) תזריע ב צ"י. ה) (ישעיה מב) יתרו קד צ"י. ו) (יחזקאל כ) ח"ג קכב. ת"ז ת"ו כג. ז) (ויקרא כו) שמות עב צ"פ. ח) (חבקוק ג) בהר יג צ"ח.

ערכי בית

הסולם

מאמר

יש לה ערך בעולם ההוא. אבל העונש למי שעובר עליהן, אין לו ערך ושיעור.

חסד עמה אין ערך לשכר שלו. ומי שחוטא לה, אין ערך לעונש שלו.

מאמר מחרים נכסיו לכהן

(מו) פקודא בתר דא וכו': מצוה לאחר זו, לדון במחרים רכושו לכהן. ז"ש כל חרם בישראל לך יהיה. וזה סוד כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה. רחם בהפיכת האותיות הוא רמ"ח, כחשבון רמ"ח אברים של האדם, עליהם נאמר, ברגז רחם תזכור. אחר שהאדם כועס ומחרים אותה בהמה אליו, הרי אל אחר, נחש, שורה עליה. שנאמר בו ארור אתה מכל הבהמה. והוא לשמאלו של אדם, משום זה צוה הקב"ה לתת אותה לכהן, שהוא רחמים וברכה, כדי להכניע הכעס

(מה) כמה שפחות אית וכו': כמה שפחות יש לה, המשמשות אותה, וכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון, דהיינו לפדות אותה מאחזית הס"א. אבל מי שיורש נשמה או רוח או נפש, מן השכינה, אינה צריכה פדיון, כי השכינה, נאמר עליה, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, כי הפדיון שלה תלוי בהקב"ה, שישראל ממשיכים אותו אליה בקשר התפילין, באות שבת, באות ימים טובים, באות ברית ותורה, בכמה מצות. כי הפדיון שלה תלוי בהקב"ה, ז"ש ואעש למען שמי. ובשבילה, ואף גם זאת וגו'. כך כמה מצות עושים בני אדם על מנת לקבל פרס. וכמה עונות. ולכל מצוה 456 (דפריי דף קע"ח ע"ב *) דף קע"ט ע"א)

דאתמר ביה, ^ט ארור אתה מכל הבהמה, ואיהו לשמאלא דב"נ. בגין דא מני קביה, ^ה למיהב לכהנא, דאיהו רחמי ברכה, לאתכפייא רגז, דאתער בההוא בינ מרה, חרבא דמלאך המות, ואתער ימינא לגביה ברחמי, ואתכפייא רוגזא דשמאלא, והאי איהו ברגז רחם תזכור.

(מז) מאן דכעיס, ^ו דאית ליה בכעס סם המות, דעליה אוקמוה מארי מתניתין, כל הכועס כאילו עובד ע"ז. בגין דסטרא אחרא אתוקדת בב"נ. ובהיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מניה, ^ז וסמאל אל אחר ^ח חרם, ונוקבא דיליה קללה, כלולה מכל קללות שבמשנה תורה. וקב"ה בריך בכל אורייתא כלא, וכל ברכאן מימינא, ^ט דאחיד בה כהן. ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא, דאיהו אכיל ליה בנורא, ושצי ליה מעלמא, ושכיך אשא משמאלא בימינא, דאיהו מיא, וביה ^י וחמת המלך שככה.

(מח) פקודא בתר דא להפריש תרומה גדולה, ואוקמוה תרי ממאה, מאי תרומה. רבנן דמתיבתא, האי תרומה דצריכין לאפרשא תרי ממאה, בסתרי תורה מאי ניהו. מאן דבעי למטעם, אי הוא זר יומת והיינו אל זר סמאל. דקב"ה אמר ^כ ויקחו לי תרומה, תרי ממאה, ליחדא ליה תרין זמנין ביומא, דהיינו תרי ממאה, במ"ט אתון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית, ובמ"ט אתון דשחרית, חסרין תרין ממאה, אינון שכינתא עלאה, ותתאה, בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה, אמה דתרווייהו. מדה דתרווייהו. מאה באמה. אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפך אתון, הא"ם.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^ט (בראשית ג) פקודי קא צ"ח. ^י (אסתר ז) ח"ג
^ה למהוי. ^ו ל"ג מן דאית עד כאלו. ^ז גורס כאן
 מן דאית עד בגין. ^ח ל"ג חרם. ^ט ואחיד. ^י בעי
 ק"ג. רטו: רלד. רעד: ^כ (שמות כח) תרומה א
 צ"א.

מחריס נכסיו לכהן

הסולם

מאמר

באש ומכלהו מן העולם. ואש דשמאל שככה בימין, שהוא מים. ובו וחמת המלך שככה.

הכעס, כי נתעורר באותו הארם המרה, שהיא חרבו של מלאך המות, וע"כ נתעורר הימין אליו ברחמים, והכעס דשמאל נכנע, וזה הוא ברגז רחם תזכור.

מאמר תרי ממאה

(מח) פקודא בתר דא וכו': המצה שלאחר זו, היא להפריש תרומה גדולה והעמידוהו שנים ממאה. שואל מהו תרומה ומשיב, רבנן של הישיבה אמרו, תרומה זו שצריכים להפריש שנים ממאה, בסתרי תורה מה היא מרמז, היינו, מי שרוצה לטעום ממנה, אם הוא זר יומת. והיינו אל זר, שהוא סמאל. שהקב"ה אמר, ויקחו לי תרומה, שנים ממאה. שפירושו, ליחדו ב' פעמים ביום, דהיינו שנים ממאה

(מז) מאן דכעיס דאית וכו': מי שכועס, שיש לו בהכעס סם המות, שעליו העמידו בעלי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, משום שהסטרא אחרא שורפת בהאדם. ובאותה בהמה שנותן לכהן נתפרש החרם ממנו. סמאל אל אחר, הוא חרם. והנוקבא שלו, קללה, הכלולה בכל הקללות שבמשנה תורה. והקב"ה בריך בכל התורה כולה, וכל הברכות הן מימין, שהכהן אחז בו. ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן, שהוא שורפו

(דפו"י דף קע"ט ע"א)

מט) ועוד ז) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי, תרימו, כגון **מ) רום** ידיהו נשא ואינן עשר אצבען, דסליקו כ דלהון לעשר ספירן, ל דאינון ירד **ה"א וא"ו ה"א**, דסליקו מ"ה. ובאתון דאלפא ביתא, מה סליק מא"ה, י"ם ה"צ. והאי איהו דאוקמוה רבנן מארי מתניתין, ועתה ישראל מ"ה יי אלהיך שואל מעמך, ואמרו, אל תקרי מה אלא מאה, לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"ג לברכא למאריה בכל יומא, והאי איהו דצריך ב"ג למטעם בכל יומא למאריה, ובגיד ויקחו לי תרומה.

נ) וכמה תרומות אינן, אית תרומה מדאורייתא, תורה מ מ'. והאי איהו תרומה, תורה דאתייהבת בארבעים יום. ואי תימרון דאכילנא נ מנה, הא כתיב ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה. נטירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה. וכיון דמלכא לא אכל, איך אכלין עבדי, דהא לבתר ס דאמר ט) אריתי מורי עם בשמי, ע לבתר אכלו רעים, פ ייכלון עבדוי.

נא) פקודא בתר דא ז להפריש מעשר ללוי, ג ואיהי שכינתא מסטר דימינא

מסורת הוהר

ל) (במדבר טו) ח"ג קפח: רעב. מ) (חבקוק ג) ת"ז תי"ט לט. תמ"ט פה: נ) (דברים יוד) אחרי מות א צ"ה. ט) (שמות לד) תולדות יט צ"ג. ו) (שיר ה) ויצא קמד צ"ד.

חלופי גרסאות

כ להק. ל מוסיף דאינון עשר ספיראן. מ ל"ג מ'. נ מנא. ט אמר: ע ל"ג לבתר. פ ל"ג ייכלון עבדוי. צ מוסיף להפריש תרומות: לוי להפריש תרומת מעשר. ק דא.

הסולם

תרי ממאה

אלא מאה. והיא כנגד מאה ברכות שאדם חייב לברך בכל יום לאדונו. וזהו שהאדם צריך לטעום בכל יום בשביל אדונו. ומשום זה כתוב ויקחו לי תרומה. **ג) וכמה תרומות אינן וכו':** וכמה תרומות הן. יש תרומה מן התורה, כי תרומה, היא אותיות תור"ה מ'. שזו היא תרומה, שהיא התורה שניתנית במ' יום, ואם תאמרו, שאכלתי ממנה באותם מ' יום, הרי כתוב, ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה. שמורה היתה עד עתה דהיינו עד המשכן תרומה זו, אל הקב"ה. וכיון שהמלך לא אכל דהיינו שלא היה זוג ז"א ומלכות הנק' אכילה, איך אוכלים עבדיו. כי לאחר כך אזור שהוקם המשכן, שאמר אריתי מורי עם בשמי, שהיה זוג ז"א ומלכות, לאחר זה, אכלו רעים, דהיינו שיאכלו עבדיה כלומר, שיקבלו מהארת הזוג.

מאמר

ממאה, שהם במ"ט אותיות של שמע ובשכמל"ו של ערבית ובמ"ט אותיות של שמע ובשכמל"ו של שחרית, חסרים כאן שנים למאה שלמות, והם שכינה עליונה שהיא בינה, ושכינה הזתונה שהיא מלכות, כי בשתיהן צריכים ליחדם אל הקב"ה, שהוא אמה (עם אלף פתוחה) של שתיהן, מדה של שתיהן. ועמהן הוא מאה באמה. אמה הוא אותיות מאה, ובהפיכת האותיות הוא אותיות האם, הרומז על בינה.

מט) ועוד, והיה באכלכם וגו': ועוד, והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. תרימו, הוא כמו רום ידיהו נשא, שרום ידיהו, פירושו, עשר אצבעות ידיו. והן עשר אצבעות, שהעליה שלהם, דהיינו בסו"ה שאו ידכס קדש, היא לעשר ספירות, שהם יוד הא ואו הא, העולים מ"ה, ובחילופי אותיות דאלף בית א"ת ב"ש עולה מ"ה, מאה, כי המ' דמ"ה מתחלף עם י' ע"פ הצירוף ים דא"ת ב"ש והה' דמ"ה מתחלף עם צ' ע"פ הצירוף היך דא"ת ב"ש. צ' עם י' הן מאה, וזהו שהעמידו רבנן בעלי המשנה, ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, ואמרו, אל תקרי מה (דפו"י דף קע"ט ע"א)

מאמר להפריש מעשר

נא) פקודא בתר דא להפריש וכו' המצוה שלאחר זה, היא להפריש מעשר ללוי. והיא

דאיהו חסד. תרומה גדולה לכהן. מסטרא דשמאלא, דאיהו גבורה, תרומת מעשר ללוי, דאיהי שכינתא.

(גב) ו יוד הי ואו הי, ת שלשת עשרונים א לפר, מסטרא דההוא דאתמר גיה, פ ופני שור מהשמאל, ודא גבורה. ועשרון לכבש, ודא ב יוד הא ואו הא, דסליק ג לעשר אתון, האי עשרון. ועשר למיה ומיה למאה.

(נג) אבל שלשה עשרונים ד י י י, וסלקין ה לל, וי ספירן בהון, סלקין ו מג ביצים ז וכלא יוד, חומש ביצה, ח תוספת מצד ה, והכי מעשר, ס דאיהו פקודא להפריש. ישראל מעשר, מסטרא דאת י, מעשר מן המעשר, חד מחמש מסטרא דאת ה. כל עשורין כ דאת י, ואיהי שכינתא חד מעשר ספירן. א' מחמש, איהו מסטרא דתפארת, דאיהו חמשה מכתר. ג וכד תחשוב ממלכות עד תפארת, ט תשכח תפארת חמש מתתא לעילא. ושכינתא חמשה לגביה.

(נד) ומסטרא אחרא איהי שני עשרונים לאיל, נ וכלילת י י הכף בשקל

מסורת הוהר

(פ) (יחזקאל א) ב"א פה צ"א.

ד ואיהי. ט יוד הא ואו הא. ת ל"ג מן שלשה עד דסליק. א לבר. ב יוד הי ואו הי. ג עשר. ז ובלא; וכל. ח ותוספת. ט ל"ג דאיהו. י ל"ג ישראל. כ לאת. ל ל"ג וכד; כשתחשוב. ט תשכחון. נ וכלילת.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

להפריש מעשר

היא השכינה. מצד הימין, שהוא חסד, ניתנה תרומה גדולה לכהן, שהוא חסד. מצד השמאל, שהוא גבורה, ניתנה תרומת מעשר, כלומר התרומה של מעשר, ללוי, שהיא השכינה מצד השמאל.

(גב) יוד הי ואו הי וכו': הויה במספר ס"ג, שהוא יוד הי ואו הי, שהי"ס אמא, שהיא שמאל אל אבא, שהוא הויה במספר ע"ב. כי ע"ב ס"ג הם ימין ושמאל, היא שלשה עשרונים לפר, דהיינו ג' יודין דמילוי ס"ג, שנקראים שלשה עשרונים, ואומרו לפר, משום שהוא מצד אותו שנאמר בו, ופני שור מהשמאל, וזהו גבורה, כלומר קו שמאל. ועשרון לכבש, זה הוא יוד הא ואו הא, העולה עשר אותיות, וזהו עשרון, שהוא עשר אותיות, ועשר אותיות אלו הם בחשבון מיה, ומיה הוא מאה, כנ"ל בדבור בסמוך.

(נג) אבל שלשה עשרונים וכו': אבל שלשה עשרונים, רומזים על תרומת חלה, שהיא נוהגת בעיסה בת מ"ג ביצים וחומש ביצה. כי י י י שיש בהויה דס"ג הן ג' אותיות, ועולות לחשבון ל', והם ל"ג, ועם יוד ספירות שבהם, שבג' יודין, עולים מ"ג, שהי"ס מ"ג ביצים, והכל הוא י, שכל המספר

מ"ג נמשכים מאות הי, שהי"ס ג' אותיות י שבמילוי הויה דס"ג, והחשבון שלהם, שהוא ל', ויוד ספירות, וחומש ביצה תוספות, על המ"ג ביצים, היא מצד ה'. כי המלכות יש בה בחינת י' ובחינת ה', וכך המעשר היא המצוה שיפרישו ישראל מעשר, היא מצד אות י' שבמלכות, שהיא מעשר מן המעשר, כלומר, שהמלכות היא אחת מעשר ספירות וט' הספירות כלולות בה, וע"כ הוא סוד י'. והיא אחת מחמש ספירות, מצד אות ה'. כל מקום שנאמר עשר הוא מאות י' שהיא השכינה, שהיא אחת מע"ס. א' מחמש הי"ס מצד הת"ת, מצד מה שהת"ת היא החמישי מכתר, דהיינו חו"ב חג"ת, וכשתחשוב ממלכות עד ת"ת תמצא ת"ת שהוא החמישי ממטה למעלה, דהיינו מלכות יסוד הוד נצח ת"ת, והשכינה היא חמישית אליג, אל הת"ת, וכל ד' אלו תנהיג מאירים בה, וע"כ היא סוד ה'. שמצד ה' זו היא תוספת החומש ביצה הנ"ל.

(נד) ומסטרא אחרא איהי וכו': ומצד המלכות היא שני עשרונים לאיל, ששני עשרונים הם ב' יודין, והיא כלולה עשרה הכף בשקל הקדש. עשרה עשרה הוא י' סימין ה"ת במילואה משמאל, שהיא בגמטריא

הקדש, עשרה עשרה יי היה, לאיל דא וי, דאיהו שקל הקדש, והאי איהו עשרה עשרה הכף בשקל הקדש. ועוד, שני עשרונים, יי י מן וייצר. לאיל וי מן וייצר. וכלא א, יי לעילא, יי לתתא, וי באמצעיתא.

נה) ועוד שלשה עשרונים אינון יי יי. פקודא בתר דא, להפריש תודה. ורבנן מארי מתניתין אוקמוה, דתודה עשרים עשרונים, ומתפלגין יי עשרונים לחמץ, ויי למצה. ומי של מצה, עושים לי מצות. ומעשרה של חמץ, עושים יי חלות. ודא איהו סלת חלות מצות בלולות בשמן. מיי עשרונים, דאינון יוד היי ואי היי, הוו עבדין לי מצות, דאינון יי יי. האי שמא, זמנין איהו לימינא, וזמנין איהו לשמאלא, וזמנין באמצעיתא. רחמי מכל סטרא, לימיניה ולשמאליה.

נו) וזמנין יי לימינא, ואין פוחתין ביה מעשרה מלכיות. וזמנין יוד לשמאלא, ואין פוחתין ביה מעשרה שופרות. וזמנין יוד * באמצעיתא, ואין פוחתין ביה מיי זכרונות.

נז) על פי יי יחנו ועל פי יי ייסעו את משמרת יי שמרו. דכל יי אית לה

מסורת הזהר

(במדבר ט).

חלופי גרסאות

ס ל'ג מן ולזמנין עד ולזמנין. ע ג ו זמנין יוד; עשרה מלכיות.

מאמר

הסולם

להפריש תודה

היא עשרים עשרונים, ומתחלקים עשרה עשרונים לחמץ, ועשרה למצה. ומעשרה של מצה, עושים לי מצות. ומעשרה של חמץ עושים יי חלות. וזה הוא סולת חלות מצות בלולות בשמן. מן יי עשרונים שהם יי אותיות דהוייה במילוי ס'ג שהן יוד הי ואו הי, היו עושים לי מצות. שהם יי יי יי שיש בהוייה דס'ג שבגימטריא לי. שהי' שלשה עשרונים כנ"ל. שם הזה, הוייה במילוי ס'ג, פעם הוא לימין, חסד. ופעם הוא בשמאל, גבורה. ופעם הוא באמצע, דהיינו רחמים מכל צד הן לימין והן לשמאל. כי קו האמצעי כולל ימין ושמאל.

נו) וזמנין יי לימינא וכר: ולפעמים היי, שהיא מלכות, בימין, וז'ס שאין פוחתין בה מעשרה מלכיות, שעשרה הי'ס יי. ולפעמים היי, שהיא מלכות, בשמאל, וז'ס שאין פוחתין בה מעשרה שופרות, כי אז היא נקראת שופר, כמו אמא שהיא בשמאל, כנ"ל. ולפעמים היי, שהיא מלכות, היא באמצע, בין ימין לשמאל, שאז היא נקראת זכרון, על שם ז"א, שהוא קו אמצעי. וז'ס אין פוחתין בה מעשרה זכרונות. נז) על פי הי' וגו': על פי הי' יחנו ועל פי הי' ייסעו את משמרת הי' שמרו. שיש כאן ג' שסות הוייה, כנגד ג' יודין הנ"ל, שכל יי יש לה

יי, לאיל זהו יי, שהיא שקל הקדש, דהיינו קו האמצעי השוקל ומכריע אותם. וזה הוא, עשרה עשרה הכף, שהכף שהיא מלכות, כוללת בתוכה יי ימין יי משמאל, בשקל הקדש, היינו קו האמצעי שהוא יי. ועוד, שני עשרונים לאיל, הם יי יי מן וייצר. לאיל הוא יי מן וייצר, והכל הוא צורת א, שצורתה היא יי למעלה יי למטה, הרומזות על ימין ושמאל, וי באמצע, הרומזות לקו אמצעי. פירוש, ב' יודין של וייצר, רומזות על ב' יודין של הצידוף יאהדונהי, שיש בצידוף הזה יי למעלה בראש, ויי למטה בסוף, וי אותיות באמצע, והוא כדוגמת צורת א, שיש בה יי למעלה ויי למטה ויי באמצע. והיי ראשונה של הצירוף הי'ס חכמה עליונה, ויי אחרונה של הצירוף הי'ס חכמה תחתונה, וי אותיות שבאמצע הם הממשיכים מחכמה עליונה לחכמה תחתונה.

מאמר להפריש תודה

נה) ועוד, שלשה עשרונים וכר: ועוד, שלשה עשרונים הי'ס ג'פ יי יי שיש בהוייה במילוי ס'ג, והם המצה שלאחר זה, להפריש תודה. ורבנן בעלי המשנה העמידו, שהתודה 460 (דפרי דף קע"ט ע"א *) דף קע"ט ע"ב)

ד' אנפין, ג' חיוון אינון, פ' לקבל תלת יודין, וד' אנפין לכל חיה, ז' לקבל ד' אנפין דיהוה, על ר' פי יי' יחנו ויסעו.
 נח) שמרו, דא שכינתא, דנטרא ו לאינון דשמרי שבתות וימים טובים, דבגיכ לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות ויו"ט, ואפילו ה בשבתות דחול, אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון.
 נט) ובכל צלותא, איהו עולה לידוד, עד דמטאת למרכבתא א דאבהן עלאין, דאינון: גדולה, גבורה, תפארת, ב דאית להון תריסר אנפין, לקבל תריסר שבטין. וכפום דאיהי אוליפת זכות, על אלין מארי צלותין, ומארי זכוון, בכל פקודא ופקודא דאורייתא, הכי יחנו על זכוון דלהון וכן יסעו לגביהו. והכי נחתא שמירה לגביהו.
 ס) אינון דעבדין ג' זכוון על מנת לקבל פרס, נחית קביה במרכבתיה דעבד, ובד' שומרין דיליה, ומאן דעביד זכוון שלא על מנת לקבל פרס, נחית עלייהו

חלופי גרסאות

פ' ל"ג לקבל תלת יודין. צ' ל"ג מן לקבל עד על. ק' אתוון. ר' פיהם ול"ג יי'. ש' מוסיף מאי שומר לאינון. ת' ביומי. א' מוסיף דחיוון דאבהן. ב' ואית. ג' זכוון שלא ע"מ לקבל פרס קב"ה נחית עליה במרכבתא דיליה ובד' חיון דיליה ומאן דעביד זכוון ע"מ לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דעבד מטטרוין ובד' שומרין דיליה. ולרשיעייא: זכוון ע"מ לקבל פרס קב"ה במרכבתא דעבד ובד' שומרין ליה ומאן דעביד זכוון שלא ע"מ לקבל פרס נחית עלייהו בעובדיהו.

מאמר

הסולם

על פי ה' יחנו

לה ד' פנים, דהיינו ד' אותיות הויה. שהם י"ב גבולים. שבהם כל השלמות, שהם ד' אותיות הויה חו"ג תו"מ. שבכל אחד ג' יודין, דהיינו ג' קוין, והם י"ב. ומפרש יותר, ג' חיון אינון כנגד ג' יודין, דהיינו ג' קוין הנק' אריה שור נשר, וד' אנפין לכל חיה, דהיינו לכל קו, כנגד ד' פנים דהוי"ה, כלומר כנגד ד' אותיות דהויה, שהם חו"ג תו"מ. שהם י"ב גבולים על פי ה' יחנו ויסעו, דהיינו על פי שלמות י"ב גבולים.
 נח) שמרו, דא שכינתא וכו': אחר ג' היות: על פי הוי"ה יחנו, ועל פי הוי"ה יסעו, משמרת הוי"ה. כתוב שמרו, שזו היא השכינה, המקבלת מג' קוים אלו, שהם י"ב גבולים. ונרמזת בהמלה, שמרו, משום שהיא שומרת לאלו השומרים שבתות וימים טובים, שמשום זה לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות וימים טובים. ואפילו בשבתות דחול, אלא שהיא סוגרת ומסוגרת בהם. דהיינו שאינה משפעת לתחתונים, משא"כ בשבתות ויו"ט, שהשפעתה מרובה בשפע גדול.
 פירושו. הג"ר דנוקבא נקראים שבת. ויש של

אמנם ג"ר גם במוחין דאחוריים של הנוקבא, והם נקראים ג"כ שבת, אלא שבת דחול, כמ"ש לעיל פרשת שלח (אות י"א ע"ש) ויש, ואפילו בשבתות דחול. ונדוע שבעת ההוא של הג"ר דאחוריים היא מסוגרת ונקפאת ואינה יכולה להשפיע לתחתונים. (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפו) ויש אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון. שאינה יכולה להשפיע.
 נט) ובכל צלותא איהו וכו': ובכל תפלה היא, המלכות, עולה להוי"ה, שהוא ז"א, עד שמגיעת למרכבה של אבות העליונים, שהם חסד גבורה ת"ת, שיש להם י"ב פנים כנגד י"ב שבטים, כי כל אחד מחגית כולל ד' פנים חו"ג תו"מ, והם י"ב. וכפי שחיא, המלכות, מלמדת זכות על אלו בעלי התפלה ובעלי זכיות בכל מצוה ומצוה שבתורה, כך יחנו, על הזכיות שלהם. וכך יסעו, אל הזכיות, וכך יורדת השמירה אליהם.
 ס) אינון דעבדין זכוון וכו': ומפרש דבריו, אלו שעושים זכיות על מנת לקבל פרס, דהיינו לקבל שכר. יורד הקב"ה במרכבתו של

במרכבתא דיליה. ולרשיעיא נחית עליהו בעובדייהו, באינון שדין ומזיקין ומלאכי ד חבלה במרכבתא דלהון, לאתפרעא מנהון. פתחו מארי מתניתין ואמרו, ודאי הכי הוא, זכאה חולקך רעיא מהימנא. ע"כ. בילאין יילאין. ה

חלופי גרסאות

ד מוסיף חבלה עון ומשחית אף חימה. ה בדפו"י כתבו תצא ער"ה ב' וענשו אותו וגר.

מאמר

הסולם

על פי ה' יחנו

של העבד שהוא מטטרון, ובד' שומרים שלו, ומלאכי חבלה, במרכבתם, כדי להפרע מהם, פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כך הוא, אשרי חלקך רעיא מהימנא. (ע"כ רעיא מהימנא)

שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, ומי שעושה זכיות שלא על מנת לקבל פרס יורד עליה במרכבה של עצמו, ולרשעים יורד עליהם במעשיהם, באלו שדים ומזיקים

(דפו"י דף קע"ט ע"ב)

סליק פרשת קרח